Kuusalu Keskkooli valikkursuse ainekava gümnaasiumile

Kursuse nimi:	Filosoofia I
Ainevaldkond:	sotsiaalained
Kursuse maht:	35 tundi
Eeldusained (kui on): eeldusaineid ei ole	
Kursuse sihtgrupp: kogu gümnaasium, soovituslikult 2. kursus või 3. kursus	
Kursuse eesmärgid:	
1) tutvustada õpilasele filosoofia ajalugu mõningate olulisemate käsitluste, mõistete ja autorite kaudu; 2) avardada õpilase silmaringi, maailmapilti ja maailmavaadet; 3) arendada õpilases kriitilist mõtlemist (ka enda suhtes) ja arutlemise oskust; 4) õpetada koostama ja ära tundma filosoofilisi küsimusi ning neid ka analüüsima ja vastuseid leidma; 5) julgustada õpilast arvamust avaldama, kuid selgitades samaaegselt sallivuse vajalikkust ning heade tavade järgimist; 6) tutvustada filosoofilist teksti ning lihtsama filosoofilise essee koostamist; 7) toetada õpilase kujunemist aktiivseks tõlgendajaks passiivse vastuvõtja asemel.	
Õppeaine lühikirjeldus:	
Filosoofia esimesel kursusel on rõhk filosoofilise mõtlemise viiside tundmaõppimisel ja võtete harjutamisel arutluses. Filosoofia valikursuse õppetegevuste tuumaks on õpilase mõtlemisoskuse arendamine filosoofilise mõtlemise kaudu ning seeläbi kujundada arusaamist maailmast. Filosoofia võimaldab luua süsteemi õpilase senistes teadmistes, aitab kujundada sallivust erinevate mõtteviiside suhtes ning samaaegselt arendab kriitilist ja analüüsivat mõtlemist. Tänapäeva kiires maailmas on oluline pöörata tähelepanu inimlikele väärtusetele, asjade olemusele, eetilistele ja kõlbelistele aspektidele. Tunnis saadakse teada, milline on mõtlemise ja filosoofia roll inimelus, kultuuris ning ajaloos. Filosoofiale on iseloomulik kindlate ja ainuõigete vastuste puudumine. See peegeldab filosoofia aine spetsiifikat, kus ühegi probleemi puhul ei saa nimetada seisukohta, mis oleks kõige õigem. Sageli ei ole arutluse tulemuseks mitte probleemi lahendus, vaid hoopis selle sügavam mõistmine. Tähtis on esitada loogilisi küsimusi, millele võib pakkuda mitmeid alternatiivseid lahendusi. Ei saa üle headest tavadest, mis väljenduvad asjakohases suhtumises filosoofilisse arutlusse, sh tõsises suhtumises argumentidesse ja lugupidavas suhtumises nende esitajasse, lugeja ning kuulaja austamises, mõtete arusaadavas väljendamises ning arutelule ja kriitikale avatuses.	

Filosoofia valikkursuse raames korraldatakse diskussioone, rakendatakse grupitöö meetodeid, harjutatakse filosoofilise teksti lugemist ja mõistmist ning filosoofilise essee kirjutamist.
Arutlusteemad filosoofilistest küsimustest koosnevad teoreetilisest ning praktilisest osast. Filosoofia põhiprobleemid on suhteliselt iseseisvad ja piiritletud, kuid need on paremini mõistetavad ja selgitatavad filosoofia ajaloo ning ühe või teise väljapaistva filosoofi õpetuse taustal. Teoreetilises osas tutvutakse järk-järgult teemade käsitlemiseks vajalike mõistete ja käsitlusviisidega:

1) antiikfilosoofia ja filosoofilise mõtlemise kujunemine;
2) keskaja filosoofia ja mõtlemise rakendamine usu teenistusse;
3) uusaja filosoofia ning eksperimentaalse loodusteaduse sünd;
4) uusaja filosoofia ja indiviidi/subjekti esile kerkimine;
5) uusaja filosoofia ning valgustusmõtlemine.

Praktilise suunitlusega konkreetseid arutlusküsimusi valides ning neid mõtestades arvestatakse õpilase kogemusega, st millega ta oma elus on kokku puutunud või mis on tema jaoks tähenduslik. Filosoofia toetab õpilase kujunemist aktiivseks tõlgendajaks passiivse vastuvõtja asemel.

Lõimumine:

Oma ajaloolise rolli tõttu teadusharude kujunemises on filosoofia kõikide teaduste alus. Filosoofia on tihedalt seotud teaduse, religiooni, kirjanduse, ühiskondlike muutuste ja eluga. Filosoofilise mõtlemise näitlikustamiseks tuuakse elulisi näiteid kõikidest ainevaldkondadest. Filosoofia arutlusteemad on seotud kodaniku-, väärtus-, tehnoloogia-, enesemääratluse jt õppekava üldpädevustega.

Kursuse õpitulemused:

Õpilane:

1) iseloomustab filosoofia ajaloo perioode mõningate neile omaste käsitluste, mõistete ja autorite kaudu.
2) tunneb filosoofilise arutluse häid tavasid ning märkab nende rakendamise kohti lugemises, kõnelemises, väitluses ja kirjutamises;
3) sõnastab filosoofilisi küsimusi ning arutleb vastuste üle;
4) väärtustab filosoofilist arutlust ja selle tulemusi, kuid annab endale aru tulemuste suhtelisusest, st nende seotusest eri käsitlusviiside ning aluseeldustega;
5) loeb filosoofilist teksti, analüüsib ning koostab juhendamisel lihtsama filosoofilise essee.
6) on salliv erinevate arvamuste ja tõekspidamiste suhtes, kuulab teisi ning mõistab, et kõik inimesed ei pea ühtmoodi mõtlema;
7) oskab oma maailmavaatelisi seisukohti selgitada, kriitiliselt hinnata ja argumenteerida.

Kursuse hindamisviis:

Kursus on hindeline.
Koondhinde moodustamise tingimused:

Filosoofia valikainet hinnatakse kursuse lõpul koondhindega. Koondhinne kujuneb erinevate osaoskuste hindamisest: arutlused, töö algtekstidega, aktiivsus tunnis, kodused tööd, essee, isiklik areng jne. Filosoofias hinnatakse õpilase mõttekäigu selgust ja loogilisust, argumenteerimisoskust, suulist ja kirjalikku väljendusoskust.
Õppematerjalid, kirjandus (soovituslik kirjandus):
Grauberg. Maailm. Tõde. Vabadus. Tln. 1991 Meos. Antiikfilosoofia. Tln. 1995 Meos. Uusaja filosoofia Tln. 1994 Künnapas. Suured mõtlejad. Tln. 1992 Salumaa. Filosoofia ajalugu I - V. EELK Usuteaduste Instituudi toimetised 1992- 1998 Salumaa. Filosoofia ajalugu I. Tln. 2023 Warburton. Väike filosoofia ajalugu. Tln 2022 Internetimaterjalid Meedia ja filmid

Ainekava koostaja nimi/nimed: Merja Rumm